

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, J. Lelevelyio g. 6, LT-01103 Vilnius,
tel. (0 5) 203 4696, el. p. info@enmin.lt, <http://www.enmin.lrv.lt>, elektroninio pristatymo dėžutės adresas 302308327
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2026-03-

Nr. 3-

DĖL POĮSTATYMINIŲ TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ PAKARTOTINIO TEIKIMO

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija pakartotinai teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. sausio 30 d. nutarimo Nr. 92 „Dėl Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo ir Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo įgyvendinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Poįstatyminio teisės akto projektas Nr.1), Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymą“ projektą (toliau – Poįstatyminio teisės akto projektas Nr.2) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimo Nr. 621 „Dėl perkančiosioms organizacijoms taikomų energijos vartojimo efektyvumo reikalavimų prekėms, paslaugoms ir pastatams“ pripažinimo netekusiu galios“ projektą (toliau – Poįstatyminio teisės akto projektas Nr.3) (toliau kartu – Poįstatyminių teisės aktų projektai).

Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakymas „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2015 m. birželio 18 d. įsakymo Nr. 1-154 „Dėl Prekių, išskyrus kelių transporto priemones, kurioms viešųjų pirkimų metu taikomi energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai, sąrašo patvirtinimo“ (toliau – Ministro įsakymas Nr. 1-154) (TAIS Nr. 25-14999) buvo teiktas viešosioms konsultacijoms kartu su Poįstatyminių teisės aktų projektais ir bus keičiamas, įsigaliojus teikiamiems Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimams.

Poįstatyminių teisės aktų projektų tikslas – į nacionalinę teisę perkelti 2023 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2023/1791 dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2023/955 (toliau – Nauja direktyva), 7 straipsnio ir IV priedo dar neperkeltas nuostatas.

Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 17 straipsnio 2 dalies 4 punkte įtvirtinta, kad perkančioji organizacija turi siekti, kad įsigyjant prekes, paslaugas ar darbus būtų daroma kuo mažesnė neigiama įtaka klimato kaitai, aplinkos taršai, atliekų susidarymui, gamtos išteklių naudojimui, ekosistemų ir jų paslaugų būklei ir (ar) kitam neigiamam poveikiui aplinkai. Šio įstatymo 17 straipsnio 6 dalyje nurodyta, kad siekdama šio straipsnio 2 dalies 3, 4 ir 5 punktuose nurodytų tikslų, Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija gali nustatyti perkančiosioms organizacijoms keliamus rodiklius ir (ar) jų pirkimuose taikytinus kriterijus, taip pat jų taikymo tvarką.

Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo 29 straipsnio 2 dalies 4 punkte nurodyta, kad perkantysis subjektas turi siekti, kad įsigyjant prekes, paslaugas ar darbus būtų daroma kuo mažesnė neigiama įtaka klimato kaitai, aplinkos taršai, atliekų susidarymui, gamtos išteklių naudojimui,

ekosistemų ir jų paslaugų būklei ir (ar) kitam neigiamam poveikiui aplinkai. To paties įstatymo 29 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad siekdama šio straipsnio 2 dalies 3, 4 ir 5 punktuose nurodytų tikslų, Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija gali nustatyti perkantiesiems subjektams keliamus rodiklius ir (ar) jų pirkimuose taikytinus kriterijus, taip pat jų taikymo tvarką.

Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymo 14 straipsnio 5¹ dalyje nurodyta, kad suteikiančioji institucija turi siekti, kad vykdant koncesijos sutartis būtų daromas kuo mažesnis neigiamas poveikis aplinkai. Siekdama šio tikslo, Vyriausybė ar jos įgaliota institucija nustato suteikiančiosioms institucijoms keliamus rodiklius ir (ar) jų koncesijose taikytinus reikalavimus, taip pat jų taikymo tvarką.

Atsižvelgiant į pirmiau nurodytas įstatymų nuostatas, **Pojstatyminio teisės akto projektu Nr.1** siūloma suteikti Energetikos ministerijai įgaliojimą patvirtinti prekėms (išskyrus kelių transporto priemones), paslaugoms, darbams ir pastatams, išigyjamiems viešųjų pirkimų, perkančiųjų subjektų atliekamų pirkimų ir koncesijų suteikimo procedūrų metu, keliamus energijos vartojimo efektyvumo rodiklius ir (ar) taikytinus reikalavimus (kriterijus), rodiklių bei reikalavimų (kriterijų) taikymo tvarką. Remdamasi šiuo įgaliojimu, Energetikos ministerija patvirtins tvarkos aprašą išigyjamoms prekėms, paslaugoms, darbams ir pastatams, kuriame bus nustatyti keliami energijos vartojimo efektyvumo rodikliai ir (ar) taikomi reikalavimai (kriterijai). Taip pat, šiame tvarkos apraše bus patvirtintas išigyjamų prekių sąrašas. Pažymėtina, kad galiojantis išigyjamų prekių sąrašas jau yra patvirtintas Energetikos ministro 2015 m. birželio 18 d. įsakymu Nr. 1-154, tačiau jis neapima koncesijų, kaip to reikalauja Nauja direktyva. Priėmus Pojstatyminį teisės aktą Nr. 1, jo nuostatos bus perkeltos į Ministro įsakymą Nr. 1-154.

2025 m. birželio 5 d. Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo Nr. XII-2702 pakeitimo įstatymo Nr. XV-237 (toliau – EVEDĮ pakeitimo įstatymas) 3 straipsnyje išdėstyto Energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo 8 straipsnio 3 dalyje nurodyta, jog savivaldybės energijos vartojimo efektyvumo didinimo veiksmų planų projektus, vadovaudamosi Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka, taip pat suderina su Vyriausybės įgaliota institucija, o 8 straipsnio 8 dalyje nurodyta, kad energetikos ministro įgaliota institucija ar įstaiga Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka renka, kaupia ir sistemina šio straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytą informaciją ir ją viešai skelbia savo interneto svetainėje bei kiekvienais metais ją atnaujina. Perkeliant Naujos direktyvos 24 straipsnio 4 dalį, EVEDĮ pakeitimo įstatymo 3 straipsnyje išdėstyto Energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo 12 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad Vyriausybė ar jos įgaliota institucija įsteigia ekspertų grupę, sudarytą iš įvairių sektorių atstovų, įskaitant sveikatos, statybos ir socialinių reikalų sektorius. Siekiant įgyvendinti šias įstatymo nuostatas, **Pojstatyminio teisės akto projektu Nr.2** siekiama įgaluoti Energetikos ministeriją: 1) nustatyti savivaldybių energijos vartojimo efektyvumo didinimo veiksmų planų derinimo su Energetikos ministerija tvarką, 2) nustatyti informacijos apie konsultacijų su visuomene dėl savivaldybių energijos vartojimo efektyvumo didinimo veiksmų planų derinimo eigą ir rezultatus, šių planų įgyvendinimą bei energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių įgyvendinimo rezultatus, jų rinkimo, kaupimo, sisteminimo bei skelbimo tvarką, 3) sudaryti Energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo 12 straipsnio 3 dalyje nurodytą ekspertų grupę ir patvirtinti jos nuostatus ir personalinę sudėtį. Šiuo nutarimu Vyriausybė įgalios Energetikos ministeriją sudaryti visuomeniniais pagrindais veikiančią ekspertų grupę, į kurią būtų deleguota įvairių sektorių ir nevyriausybinių organizacijų atstovai.

Pojstatyminio teisės akto projektu Nr. 3 siūloma pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimą Nr. 621 „Dėl perkančiosioms organizacijoms taikomų energijos vartojimo efektyvumo reikalavimų prekėms, paslaugoms ir pastatams“ (toliau – Nutarimas Nr. 621). Atsižvelgiant į pateiktas suinteresuotų institucijų pastabas ir tai, kad Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 17 straipsnio 6 dalis, Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ir pašto paslaugų srities

perkančiųjų subjektų įstatymo 29 straipsnio 6 dalis ir Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymo 14 straipsnio 5¹ dalis numato, jog reikalavimus gali nustatyti Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, siūloma šiuos reikalavimus nustatyti Vyriausybės įgaliotos institucijos lygmeniu. Remiantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 12 punkte įtvirtintu subsidiarumo principu, viešojo administravimo subjektų sprendimai turi būti priimami ir įgyvendinami žemiausiu efektyvumą galinčiu užtikrinti viešojo administravimo sistemos lygmeniu. Atitinkamai siūloma, kad galiojančios Nutarimo Nr. 621 nuostatos ir Naujos direktyvos 7 straipsnyje bei IV priede nustatyti energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai viešiesiems pirkimams ir koncesijoms būtų įtvirtinti energetikos ministro įsakyme. Anksčiau minėtos nuostatos bus perkeltos į Ministro įsakymą Nr. 1-154. Siūloma nustatyti, kad Projektu Nr. 3 teikiami siūlymai įsigaliootų 2026 m. gegužės 1 d., o iki šios datos būtų atitinkamai pakeistas Ministro įsakymas Nr. 1-154.

Naujos direktyvos 7 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad perkančiosios organizacijos ir perkantieji subjektai, organizuodami dėl energiniu požiūriu reikšmingų paslaugų (energijos taupymo paslaugų) teikimo sutarčių viešuosius pirkimus, įvertintų, ar įmanoma sudaryti ilgalaikes sutartis dėl energijos vartojimo efektyvumo, kurios padėtų ilguoju laikotarpiu sutaupyti energijos. Ši nuostata iš esmės analogiška ankstesnės efektyvumo direktyvos 2012/27/ES atitinkamai nuostatai. Į nacionalinę teisę perkeltiant šią nuostatą, Poįstatyminio teisės akto projekte Nr. 3 siūloma numatyti, kad subjektai, pirkdami energijos taupymo paslaugas, turi įvertinti galimybę ir siekti sudaryti ilgalaikes sutartis – ilgesnes nei 36 mėnesių, jeigu jos padės ilguoju laikotarpiu efektyvinti energijos vartojimą. Tokia analogiška nuostata buvo ir galiojančiame Nutarime Nr. 621.

Taip pat, atitinkamai Poįstatyminių teisės aktų projektuose siūloma patikslinti preambulos aktualiomis nuorodomis į įstatymų nuostatas ir į ES direktyvas.

Poįstatyminių teisės aktų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Poįstatyminių teisės aktų projektuose neapibrėžiama sąvokų ir jas įvardijančių terminų, kurie turėtų būti įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Poįstatyminių teisės aktų projektai neprieštarauja Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisės aktams.

Poįstatyminių teisės aktų projektai nėra notifikuotini Europos Komisijai pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus.

Numatoma, kad Poįstatyminių teisės aktų projektai turės teigiamą poveikį atitinkamai sričiai – didės energijos vartojimo efektyvumas, mažės galutinės energijos suvartojimas (bus taupoma galutinė energija) ir atitinkamai sąskaitos už suvartotą energiją. Visa tai prisidės prie Naujoje direktyvoje numatytų tikslų iki 2030 m. siekimo. Kadangi pagal Viešųjų pirkimų tarnybos pateiktą informaciją 2024 m. viešieji pirkimai, kai prekėms buvo taikomi energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai, sudarė tik 0,7 proc. nuo visų viešųjų pirkimų, taip pat atsižvelgiant į tai, kad siūlomu reguliavimu iš esmės švelninami įsigyjamų prekių energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai, nors ir šiek tiek išplečiamas perkančiųjų organizacijų ratas, taip pat atsižvelgiant į tai, kad perkančiosios organizacijos įsigis prekes, kurioms taikomi energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai, tik esant poreikiui, ir įvertinus tai, kad dėl energetiškai efektyvių įsigytų prekių naudojimo mažės išlaidos už energiją, prognozuojama, kad perkančiųjų organizacijų ir koncesijas suteikiančių institucijų asignavimų poreikis nesikeis. Todėl, priėmus Poįstatyminių teisės aktų projektus, neigiamų teisinio reguliavimo poveikio pasekmių nenumatoma.

Administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo pokytis įvertintas pridedamoje skaičiuoklėje.

Poįstatyminių teisės aktų projektai patikslinti pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2026 m. vasario 3 d. išvadoje Nr. NV-251 pateiktas pastabas ir suderinti darbo tvarka, nesuderintų pastabų nėra.

Poįstatyminių teisės aktų projektus parengė Energetikos ministerijos Energijos efektyvumo politikos grupė (grupės vadovas Mindaugas Stonkus, tel. +370 679 60 206, el. p. mindaugas.stonkus@enmin.lt; vyresnysis patarėjas Edvinas Varkala, tel. +370 602 47 397, el. p. edvinas.varkala@enmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Poįstatyminio teisės akto projektas Nr. 1, 1 lapas.
2. Poįstatyminio teisės akto projekto Nr. 1 lyginamasis variantas, 1 lapas.
3. Poįstatyminio teisės akto projektas Nr. 2, 1 lapas.
4. Poįstatyminio teisės akto projektas Nr. 3, 1 lapas.
5. Ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo pinigine išraiška skaičiuoklė.
6. Antikorupcinio vertinimo pažyma, 5 lapai.
7. Direktyvos (ES) 2023/1791 ir Poįstatyminio teisės akto projekto Nr. 1 atitikties lentelė, 2 lapai.
8. Direktyvos (ES) 2023/1791 ir Poįstatyminio teisės akto projekto Nr. 2 atitikties lentelė, 2 lapai.

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas

Edvinas Varkala, tel. +370 602 47 397, el. p. edvinas.varkala@enmin.lt